

miljøpartiet
de grønne

arendal

KOMMUNEPGRAM 2019-2023

INNHold

- **Innledning**
Hvorfor De Grønne nå?
- **10 Valgkampsaker**

Program

- 1. Livskvalitet i lokalsamfunnet** *side 7.*
- 2. Samferdsel** *side 8.*
- 3. Grønn Arbeidspolitikk** *side 9*
- 4. Natur og Miljø** *side 10*
- 5. En Bærekraftig Kommune** *side 12*
- 6. Dyrevelferd** *side 14*
- 7. Helse & Omsorg** *side 15*
- 8. Fremtidens Generasjoner** *side 16*
- 9. Grønn Regnbuepolitikk** *side 18*
- 10. Grønn Likestilling** *side 20*
- 11. Kultur & Idrett** *side 23*
- 12. Mangfold og Integrering** *side 24*

- **MDGs Liste til Kommunevalget 2019.**

INNLEDNING

Den siste perioden har De Grønne hatt varaplass i bystyret i Arendal. I løpet av de siste fire årene har vi bygget opp et godt lokallag. Vi jobber videre for å ta vår plass i bystyret. Med flere grønne politikere i Arendal kan vi sammen få til mye mer

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet. Miljøpartiet De Grønne er et økologisk parti. For oss er en sunn natur og et sunt miljø selve grunnlaget for eksistensen vår på jorda. På samme måte er et rettferdig samfunn nødvendig for en sunn økonomi.

For å sikre et godt liv for både oss og de som skal overta jorda etter oss kan vi ikke forurense eller hente ut mer fra naturen enn den klarer å fornye. Det er det som er bærekraft. Grønne partier rundt om i verden bygger nettopp på bærekraft. På andre verdier enn bare penger, på at mennesker er aktive deltakere i samfunnet, på dialog, og på en tro på at mangfold er viktig både for miljø og mennesker.

Mangfold er viktig i politikken også. Ingen partier sitter med alle svarene, for å løse klimakrisa må vi alle jobbe sammen. Miljøpartiet De Grønne stiller for andre gang til valg i Arendal, og din stemme kan være med på et viktig grønt skifte i vår kommune.

HVORFOR DE GRØNNE NÅ?

FN sin klimarapport fra høsten 2018 viser at vi må redusere klimagassutslippene med 40-50 % innen 2030 for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader, og da må hver kommune bidra, også Arendal! Vi må kreve at Arendal gjør sin del for å sette i gang det grønne skiftet.

Den viktigste suksessfaktoren for Arendal kommunes klimaarbeid har vært at politisk og administrativ ledelse har satt høye mål for klimasatsingen i kommunen, og at dette har vært bakket opp av et enstemmig bystyre.

Men utviklingen har gått i feil retning: Mellom 1991 og 2012 økte klimagassutslippene med 20 prosent i Norge. Denne utviklingen må reverseres og kommunen har et eget ansvar for å jobbe for dette. Selv om Arendal kommune jobber for å kutte utslippene, er vi ikke i mål.

De Grønne vil skape et samfunn hvor vi har et godt liv uten at vi ødelegger for andre. Norge står ved et veiskille, der langsiktig trygghet, frihet og velferd for alle står på spill. Vi er nødt til å ta et oppgjør med målet om å hele tiden produsere mer for å kjøpe og så kaste mer. De Grønne sier nei til den rådende politikkenes rovdrift på kloden.

De Grønne vil ha et Norge der unge ikke blir syke av prestasjonsjag og kjøpepress. Vi vil ha levende lokalsamfunn der færre er ensomme og vi har mer tid til venner og familie. Ungene skal kunne leke trygt ute og sykle til skolen i frisk luft. Vi skal fortsatt kunne gå tur i gammel skog og fiske i fjorden. Livet i havet skal ikke kveles av plast.

Vi vil skape et Norge som kjemper mot klimaendringer, som bidrar til at færre drives på flukt og sikrer gode liv også for dem som kommer etter oss.

Det skal være enklest og billigst å velge miljøvennlig, uansett hvor du bor. Vi lover å støtte alle folkene med ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser. Vi vil gi byen og bygdene tilbake til menneskene, slik de gjør steder hvor Miljøpartiet De Grønne er med å på avgjørelsene.

VÅRE VALGKAMPSAKER

1. Sette i gang det grønne skiftet

Arendal Kommune må å ta sin del i arbeidet for å sette i gang det grønne skiftet. Vi vil jobbe for å sette i gang og gjennomføre den grønne omveltningen lokalt, ved å iverksette tiltak som reduserer klimautslipp.

2. Ivareta dyrkbar jord

For landet som helhet legges det hvert år ut om lag 20 000 dekar dyrket og dyrkbar jord til utbygging. Mye av nedbyggingen foregår i de deler av landet hvor jordas produksjonsmulighet er størst. Dette har alvorlige følger for landets evne til å produsere mat. Jordsmonnet er en knapp ressurs og bare 3% av det totale landarealet i Norge er dyrket, og bare en del av dette er egnet for dyrking av korn. Vi vil jobbe for at matjorda skal vernes.

3. Bevare myrene - For naturmangfold og klimaforebygging

Myra er et naturlig karbonlager, og ødeleggelse av myrområder fører til massive CO₂-utslipp. Norge bruker milliarder av kroner på tiltak for å redusere CO₂-utslipp i utlandet. Men tillater raseringer av store myrområder i forbindelse med veiutbygging, som fører til store karbonutslipp. I tillegg har en rekke plante- og dyrearter i Norge våtmark som sitt eneste levested. Mange av disse er truet og står i norsk rødliste, en vurdering av arters risiko for å dø ut i Norge. Mange våtmarker, og særlig myrer, har stor kapasitet til å lagre vann, ved å holde på vann i flomperioder og frigi i tørketider, gjør dette at de kan være viktige for å dempe flom.

4. Bevare gammelskog

Halvparten av våre truede arter i Norge lever i skog, og 84 prosent av disse finnes i gammel skog. De trenger død ved, gamle trær, knudrete bark og andre spesielle forhold som finnes i gammelskoger. Til gjengjeld gir de oss medisiner, rent vann, hindrer erosjon og er enormt vakre og mystiske turområder. Skog beskytter oss mot ekstremvær som flom, vind og ras, den renser lufta og jorda vår, og den holder på jord så det ikke renner vekk og ender i havet(erosjon). Skogen gir arbeidsplasser gjennom skogbruket, og den er et kjempestort karbonlager. Både trærne, røttene og jorda under skogen består av mye karbon. Mye av dette karbonet blir til klimagassen CO₂ ved hogst.

5. Bevare Hove - Tilrettelegge til et grønt næringsliv, men bevare mest mulig av naturområdet.

Vi er i utgangspunktet ikke imot, og er positive til en bærekraftig, naturbasert camping på Hove. Men vi krever at all utbygging i området skal skje på naturens premisser. All næring skal bygges og drives bærekraftig, i henhold til FNs bærekraftsmål. En camping på Hove må bygge opp om nasjonalparken, og følge nasjonalparkerens retningslinjer for dyreliv og naturvern, så langt det er mulig. Arendalbeboernes rettigheter til å bruke Hove-området må ikke innskrenkes av eventuell campingutbygging.

6. Klimaløsning av snødumping

I Norge er snø en naturlig del av vinteren, men da er også utfordringen hvor man skal gjøre av all snøen som brøytes vekk fra gater og veier, stort sett betyr det at den blir dumpet i sjøen. Denne snøen er ofte svært forurenset med mikroplast, søppel og miljøgifter, som ikke hører hjemme i sjøen vår. Vi må ha på plass en klimavennlig løsning for brøytesnø, ved f.eks snøsmelteanlegg, eller andre løsninger for å filtrere avfall før smeltevannet slippes ut i sjøen.

7. Bilfrie gater

Arendal er en middels stor by med voksende trafikkproblemer og dermed økt forurensning, det vil vi gjøre noe med. Arendal sentrum må prioritere mennesker fremfor biler. I sentrum må det prioriteres gående, sykkel og kollektivtransport over biltrafikk. Vi vil ha en by for mennesker, ikke for biler, med bedre luft, grønne lunger og trygge gater.

8. Massiv satsing for kollektivtilbud og sykkelveier

Arendal trenger et skikkelig løft i satsingen på kollektivtransport, hvor man kan benytte seg av tog, buss og ferger på tvers av hverandre, mange ruteavganger, hver dag, lavere priser og kollektiv-kort for alle reisemåter. Det må bli tryggere og enklere å bruke sykkel til hverdagsreisene. Bedre tilrettelegging og økt trygghet for sykling er viktig for å påvirke reisevanene. Det er godt for folkehelsen og det reduserer kø i byene. Det må bli lettere å velge miljøvennlig.

9. Lysshow som erstatning for raketter

Lyseffektene og de fine fargene i fyrverkeriet kommer av kjemiske sammensetninger, ofte metallforbindelser. Men mange av stoffene er i midlertidig farlige for mennesker og dyr, som f.eks. antimon og barium. Partikkelforurensning fra fyrverkeri havner ofte i jord, elver og innsjøer og kan dermed også ende opp i drikkevannet vårt. Målinger har vist at rundt midnatt på nyttårsaften, er verdiene for svevestøv og nitrogendioksid (NO₂) veldig høye, og regnes som svært høy luftforurensning. I høye doser er nitrogendioksid (NO₂) dokumentert som helseskadelig under inhalering. Nyttårsaften er også skrekens dag for mange dyr, mange ser seg dessverre nødt til å medisinere dyr for å holde dem trygge. Vi mener det må en bedre løsning til, for mennesker og dyr. Arendal burde forby privatoppskyting av fyrverkeri og erstatte kommunens rakettoppskyting med f.eks profesjonelt lysshow.

10. StreetArt på tomme byvegger

En god by å leve i er mangfoldig og fargerik. Graffiti og gatekunst blir av mange ansett som hærverk og visuell forsøpling av offentlige fellesrom. Vi mener derimot at kunsten og bildene forskjønner kjedelige miljøer og ofte at de uttrykker viktige meninger og følelser, mange steder er også gatekunst blitt turistmål. Vi ønsker at kommunen skal tilrettelegge for ordentlig StreetArt på tomme byvegger, som ellers har liten eller ingen verdi, og heller sette krav til hva som kan males.

1. LIVSKVALITET I LOKALSAMFUNNET

De Grønne vil skape et samfunn hvor vi har gode liv uten at vi ødelegger for andre. Ved å styrke kommunens levende lokalsamfunn, og gi gode muligheter for medvirkning, gjør vi Arendal tryggere, vennligere og mer inkluderende. Alle skal føle seg velkommen i Arendal. I dag finnes det fortsatt mange strukturelle og sosiale hindringer for god integrering, som vi må jobbe aktivt for å nedbygge. Frivillig arbeid er en massiv ressurs for samfunnet, og i Arendal er vi heldige med å ha stort engasjement for frivillighet. Dette bidrar til økt livskvalitet og sosial utvikling for enkeltmennesker og lokalsamfunn.

Vi vil jobbe for:

- Prioritere livskvalitet fremfor materiell vekst.
- Sikre tilgjengelige lokaler for organisert frivillig aktivitet.
- Gå mot tiggeforbud og oppheve forbudet mot å sove utendørs.
- Flere bilfrie gater
- Utbedre sykkelstier og gangveier
- Forebygge tomme lokaler
- Tilrettelegge for "badevennlige" fontener - Tillate «vassing»/bading i fontener på lignende måte som i Kristiansand.
- Flytende/stasjonær badstue.
- Gi rom for mer fritid og frivillighet - mindre stress og kjøpepress.
- Støtte arbeidet for fysisk aktivitet i nærmiljøet for alle aldersgrupper.

2. SAMFERDSEL

Omlag en femtedel av Norges totale klimagassutslipp kommer fra trafikksektoren, men dagens samferdselspolitikk er preget av å kun legge til rette for privatbilisme. Vi vil at barna skal kunne leke trygt ute og sykle til skolen i frisk luft. Miljøpartiet De Grønne vil i større grad prioritere myke trafikanter, syklister og kollektivreisende, slik at vi får en sosial, effektiv og sunn måte å håndtere reisende på.

Vi vil jobbe for:

- Føre en samferdselspolitikk som også prioriterer myke trafikanter og kollektivtrafikk. Ha en kraftig utbygging av kollektivtrafikken, slik at offentlig transport blir et attraktivt og reelt alternativ til bil.
- Prioritere Handicap-parkeringsplasser, for å sikre tilgjengelighet for dem som er avhengige av bil.
- Utbedre eksisterende veier med tanke på trafiksikkerhet fremfor å bygge store nye veianlegg.
- Redusere den generelle hastigheten i tettbygde strøk fra dagens 50 km/t til 40 km/t, og til 30 km/t i byområder med blandet trafikk og rundt skoler og barnehager.
- Stille krav om utslippsfrie kjøretøy i offentlige kontrakter og anbud.
- Bilfrie gater i sentrum
- Utbedre sykkelstier og gangveier
- Legge opp et bedre kollektivtilbud ut til viktige naturområder slik som Raet Nasjonalpark, så naturopplevelser ikke skal kreve bil.
- Miljøtunnell E18-Eydehavn
- Bedre kollektivtilbud for Hisøy/Eydehavn/Tromøy og alle ytre deler av Arendal, i både helger, helligdager og ferier.
- Flere EI-ferger/Elektriske ferger i øy-forbindelsene, Hisøy og Tromøy.
- Reisekort til bruk på tvers av kollektivtransport, buss, ferger og gjerne tog.
- Stanse all fossil cruisetrafikk til Arendal Havn
- Turistkatt øremerket til miljøtiltak
- Iverksette klimabelønning for miljøvennlige tiltak

3. GRØNN ARBEIDSPOLITIKK

Miljøpartiet De Grønne lover å støtte de som har ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser. Næringslivet er en av de viktigste motorene som driver utviklingen framover. De Grønne vil at offentlig og privat sektor begge skal være pådrivere for nye miljøvennlige løsninger.

Vi vil jobbe for:

- At Arendal skal bli en foregangskommune for smarte og grønne innkjøpsordninger.
- Gi økonomiske insentiver til dele-, utleie- og utlånsordninger etter modell av dagens bildeleringer og biblioteker.
- At offentlige kantiner minst én dag i uka skal servere hovedsakelig vegetarmat, og alltid skal ha et fristende vegansk tilbud.
- Støtte privatpersoner og bedrifter som ønsker å bruke velferdsteknologi i eget hjem eller for tilrettelegging av arbeidsplassen.
- Sette krav til kildesortering av papir, plast og matavfall i offentlige og private bygg og næringsbygg, med skoler som prioritert satsingsområde.
- **Bidra til et grønt skifte i det lokale næringslivet:**
 - **Det skal stilles strenge miljø- og klimakrav som tillegges betydelig vekt ved innkjøp.** Kommunen skal proaktivt bruke egne innkjøp til å fremme et grønt skifte i næringslivet. Bygg- og anlegg og transport medfører store klimagassutslipp, så her er dette særlig viktig. Innkjøpssamarbeid med andre kommuner og fylkeskommunen gjør dette mer virkningsfullt.
 - **Kommunen skal ta initiativ til et klima-partnerskap med næringslivet, f.eks. klimapartnere;** Gjennom lokale næringslivsmøter kan klimaløsninger i ulike bransjer belyses. I stadig flere fylker etableres det *Klimapartner-nettverk* der kommunen og lokale bedrifter kan bli med. Gjennom videokonferanse kan det være mulig å få koblet seg på deres møter for medlemsbedrifter, selv om det ikke finnes slikt nettverk i fylket.
- Vi ønsker å gjøre det lettere å starte og drive små foretak, spesielt grønne foretak, gjennom blant annet lettelse i arbeidsgiveravgiften for små bedrifter og økt bunnfradrag i formuesskatten.
- Vi vil ha et eget lokale i sentrum gitt til innbyggerne av Arendal kommune, drevet av sosiale entreprenører, som aktivitetssenter for sykemeldte og de som står i fare for å falle ut av arbeidslivet. Her søker vi tettere samarbeid med NAV for å gi de som trenger det en støtteperson i sin prosess.

4. NATUR OG MILJØ

Bevaring av naturen er viktig for mange grunner. For naturopplevelse, folkehelse, friluftsliv, og for det biologiske mangfoldet. Hele vår eksistens hviler på naturen. De største truslene mot jordas økosystemer og naturmangfoldet i dag er menneskelige inngrep. Den omfattende menneskelige påvirkningen av atmosfæren, havet og landområdene har ført til unaturlige raske endringer i livsgrunnlaget som vanskeliggjør naturlige tilpasninger hos mange arter.

Miljøpartiet de grønne mener at hensynet til naturmangfoldet må gå foran økonomiske og næringsmessige interesser. Vi vil derfor føre en politikk som ikke bare beskytter dagens naturverdier, men som også gjenskaper opprinnelige naturverdier og økosystemer som har blitt ødelagt. Vi vil skape et Norge som kjemper mot klimaendringer, som bidrar til at færre drives på flukt og sikrer gode liv også for dem som kommer etter oss, og da må vi alle bidra. Klimaendringene gjør at vi må tenke nytt og smart, slik at vi kan gjøre samfunnet robust mot kraftigere og hyppigere nedbør, tørkeperioder og hetebølger.

Vi vil jobbe for:

- Innføre indikatorer og bærekraftsmål med vekt på klima, natur og livskvalitet i forbindelse med kommunebudsjettet og innføre en årlig behandling i kommunestyret om status og nye tiltak for å nå målene.
- Sikre og bevare Markagrensene i kommunen, og opprettholde bedre kommunikasjon til innbyggerne for grønne områder. Sikre bedre kollektivtransport til bl.a. Raet Nasjonalpark.
- Skogbruket må drives mer skånsomt og langt større områder bør vernes mot inngrep.
- Verne allemannsretten, strandlinjen og tilgangen til friluftsområder og naturopplevelser for alle.
- Utvide og styrke ordningen med minigjenbruksstasjoner.
- Redusere bruk og spredning av helse- og miljøskadelig mikroplast fra kilder som bildekk, tekstiler, maling, hudpleieprodukter og vaskemidler, samt fase ut gummigranulat på kunstgressbaner i samarbeid med næringslivet og idretten.
- Hindre plastforsøpling ved å redusere bruken av plastemballasje og plastprodukter, og forby gassballonger.
- Bevare all gammelskog i Arendal.
- Bevare myrer og forhindre utbygging i myrområder.
- Tilrettelegge til grønne områder i sentrum.
- Oppfordre til insektsvennlig beplantning/villblomster i alle grønne lunger, og grønnsakshager eller grønne lunger på offentlige næringsbygg.
- Familievennlige naturbassenger
- Parkvesenet og Vegvesenet skal bruke miljøvennlig sprøytemidler. Det er spesielt viktig at Parkvesenet tar vare på og satser på insektsvennlige planter.
- Jobbe for større artsmangfold, blomsterenger og ugress på kommunens arealer.
- Oppfordre til at offentlige innkjøp i større grad er plantebasert. Offentlige kantiner skal også alltid tilby et fristende veganske/vegetariske valg.
- Jobbe mot matsvinn.

- MDG vil foreslå tilskuddsordning i Arendal for tiltak som fremmer naturvern og dyrevern, eller reduserer transport, forbruk og avfall. Eksempel på tiltak som kan gis støtte til er blant annet bytte- og deleordninger, reparasjoner, bydyrking, tiltak som gir økt sykling, og tiltak som gir mindre plast.
- Fortett med vett: Vi forsvarer grønne lunger, gamle hager, og villnis med fuglesang, humlesurr og kråketing.
- Styrke virkemidlene for å sikre mer miljøvennlig og giftfritt landbruk. Jobbe for at landbruket skal få støtte til å legge om til økologisk drift.
- Vi vil at Arendal Kommune skal innføre egne naturbudsjetter, med kommunale grenser for naturtap og målsetninger for restaurering, som innskjerpes årlig.
- Det opprettes en ROBEK-liste for natur. Kommuner som ikke overholder de nasjonale grensene fratras delvis økonomisk valgfrihet i en periode fram til avviket er rettet opp.
- Redusere bruken av veisalt.
- Forby snødumping i sjøen. Få på plass en miljøvennlig løsning å filtrere avfall fra snø, før smeltevannet slippes ut i sjøen, som f.eks. snøsmelteanlegg.
- Bevare naturområdene på Hove, tilrettelegge for grønt næringsliv, men forhindre privatisering og økt slitasje (spesielt i sårbare områder) og kreve at utbygging skjer på naturens premisser.
- Bevare Galtesund, forhindre sprenging av holmene for å slippe inn større og mer forurensende cruiseskip. Forby fossil cruisetrafikk i Arendal.
- Bidra til at Arendal Kommune tar ansvar for egne miljøgift-utslipp.

5. EN BÆREKRAFTIG KOMMUNE

Miljøpartiet De Grønne jobber for at Arendal kommune skal være en foregangskommune for kortreist kvalitet og klimasmarte løsninger. Vi vil ha storsatsing på lokal produsert strøm, og gjøre det lønnsommere å velge miljøvennlig. Det er et enormt potensial for å redusere utslipp gjennom å fase ut fossil energi, og øke effektivitet og energisparing i nye og eksisterende bygg. Som byggherre kan og bør kommunene stille tydelige miljøkrav til entreprenører og leverandører. Dette vil kommunen også spare penger på, gjennom reduserte energiutgifter.

Vi vil jobbe for:

- Arendal kommune skal holde en gjennomgående høy grønn standard for alle kommunens innkjøp, og prioritere miljøsertifiserte tilbydere ved anbudsrunder.
- Arendal kommune skal prioritere de mest klimavennlige materialene og løsningene i alle kommunale nybygg, og øke midlene til vedlikehold og energiøkonomisering av kommunens bygninger.
- MDG vil være en pådriver for å rette opp i det offentliges neglisjerte informasjonsplikt omkring klima og miljø.
- Gjøre tog/buss til prioritert reisemåte for tjenestereiser, og minimere flyreiser og bilbruk blant ansatte.
- MDG vil innføre kommunal reisegodtgjørelse for sykling.
- Vi ønsker å innføre klimabelønningsordninger i kommunen for å stimulere innbyggerne til å ta riktige valg for klima og miljø.
- Avvikling av fossilbasert cruisetrafikk. Den fossilbaserte cruisetrafikken i Norge må avvikles innen 2025. Norske havner skal stille krav om landstrøm for alle anløp innen 2024.
- Stimulere til lokal grønn energiproduksjon og -sparing:
 - Gi kommunen en rolle som initiativtaker og rådgiver til utslippskutt, ikke bare for egen virksomhet, men også for kommunens innbyggere og næringsliv.
 - Stimulere til lokalprodusert energi. Dette vil også styrke beredskapen under strømstans på grunn av linjebrydd.
 - Styrke Enovas muligheter til å stimulere lokal produsert energi gjennom økte tilskudd til solenergi med mer. Vi foreslår å øke tilskuddet per anlegg, begrenset oppad til 50% av anleggets kostnader.
 - Energiselskapene må ha mottaksplikt av lokal produsert strøm. Prisen de skal betale må forhandles frem slik at de som produserer får en rettferdig pris.
 - Gjøre det lettere for kommuner, fylker og større bedrifter å få konsesjon til produksjon av solenergi som de kan bruke selv eller selge.
 - Tilby gunstig finansiering for de tiltak som Enova gir støtte til, f.eks etterisolasjon, varmestyring, varmepumpe og solfanger. Dette skal dekke kostnadene utover det som Enova gir støtte til og på den måte vil flere ha råd til å oppgradere sin boenhet til å gi lavere klimautslipp.

- **Kommunen skal trekke finansielle investeringer, plasseringer og forsikringer ut av kull-, olje- og gassvirksomhet og velge plasseringer med god klimaprofil, så langt det er mulig.** Paris-avtalens mål om å begrense global oppvarming til 1,5 grader innebærer at fossil energi må fases ut så raskt som mulig. Om denne klimaomstillingen skaper en fossil nedgangstid som rammer kommunens inntekter, næringsliv og innbyggere, gjelder det å unngå at de finansielle reservene også rammes. Slik var det for Terra-kommunene ved finanskrisen i 2008. Lærdommen er å være føre var, og trekke midlene ut allerede nå – Før alle andre gjør det og verdifallet er et faktum. Eid kommune har vært en foregangskommune i å gjøre dette.
- Redusere fysisk klimarisiko gjennom klimatilpasning.
- Kommunen må etablere en tiltaksplan med budsjett og tidsressurs for klimatilpasning:
 - Kommunen må gjennomføre en kartlegging av lokal klimarisiko når det gjelder ekstreme værforandringer som følge av klimaendringer.

6. DYREVELFERD

Den grønne bevegelsen bygger sin politikk på en grunnleggende respekt for alt liv. Mennesker er knyttet til, og avhenger av naturen og dermed av mangfoldet av ulike livsformer på jorda. Derfor jobber Miljøpartiet De Grønne for et samfunn der solidariteten utvides til å omfatte dyr og natur. Vi vil føre en miljøpolitikk som bevarer og reparerer leveområdene for ville dyr og en dyrevelferdspolitik som husdyr og kjæledyr behandles på en anstendig og respektfull måte. Dyrevelferdsloven slår fast at dyr har egenverdi uavhengig av nytteverdien de har for mennesker. Loven pålegger alle som har grunn til å tro at dyr utsettes for mishandling eller alvorlig tilsynssvikt å varsle Mattilsynet eller Politiet snarest. Likevel blir de fleste anmeldelsene henlagt. Vi ser at dyr har en egenverdi, og at det trengs en holdningsendring for å forhindre “bruk og kast”-mentaliteten som resulterer at dyr blir dumpet eller etterlatt. Arendal må være en by for både mennesker og dyr.

Vi vil jobbe for:

- Gå gjennom alle forskrifter som regulerer dyrehold, jakt og fangstmetoder for å styrke krav til dyrevelferd og oppdatere reglene i tråd med dyrevelferdslovens beskyttelse av dyrs artstypiske og individuelle behov.
- Forby pelsdyroppdrett og import av produkter fra pelsdyroppdrett.
- Forby bruk av ville dyr i sirkus i Arendalsområdet.
- Dyrebroer over E18-trasèene.
- Sette høye krav til dyrevelferd i alle innkjøp av norske, også importerte varer, i kommunale innkjøp.
- Innføre fristende veganske/vegetariske valgmuligheter i alle offentlige kantiner.
- Innføre mer opplæring om kortreist, økologisk og plantebasert i skolekjøkkenet.
- Obligatorisk ID-merking av kjæledyr
- Etablere og støtte sentre for hjemløse dyr som skal drive omplassering, informasjonsarbeid og støtte frivillige initiativer, som bl.a. Dyrenes Beskytter og Dyrenes hjelper.
- Sette i gang et “Trap-neuter-release”-program, for å jobbe mot økningen i hjemløse katter.
- Øke kontroll og tilsyn med dyr i dyrebutikker.
- Dyrepoliti i Arendal.

7. HELSE & OMSORG

De Grønne vil ha et levende lokalsamfunn der færre er ensomme og vi har mer tid til hverandre, og en luft som ikke gjør oss syke. De Grønne vil føre en helsepolitikk som legger større vekt på å fremme god helse og å forebygge helseskade. Helsepolitikken må ses i sammenheng med andre politikkområder. Grønn politikk vil redusere helseskader fra forurensning, redusere tidsklemme, stress, prestasjons- og forbrukspress, og fremme sikker, sunn mat. Vi vil også legge til rette for mer fysisk aktivitet og daglig mosjon i form av gange, sykling og turer i naturen. Syke og pleietrengende mennesker skal få god og trygg omsorg og behandling av høy kvalitet. Livet skal være godt også ved enden av det.

Vi vil jobbe for:

- Vi vil ha utbedring av trygge gang og sykkelveier til skole, barnehager og grøntområder.
- Styrke samarbeidet mellom skolehelsetjenesten og helsevesenet for unge. Ved for eksempel tilrettelegge for nettbaserte psykologtjenester i kommunen.
- Vi vil utrede hvordan BPA-ordningen kan omdefineres fra helsehjelp til et likestillings verktøy.
- Bidra til teknologiutvikling innen helse og andre velferdstjenester ved å etterspørre velferdsteknologi som fremmer helse, deltakelse og livskvalitet.
- Øke bruken av teknologiske løsninger og satsning på brukervennlig velferdsteknologi i det kommunale helse- og omsorgstilbudet. Ved for eksempel "Rosa busser fra Oslo".
- Oppgradere barnehager med tilgang til varierte utearealer som bidrar til fri lek, natur- og kulturopplevelser.
- Påby tydelig merking av retusjering av mennesker i reklame i det offentlige rom og påse at markedsføring er rettet mot barn og unge ikke er sjikanerende.
- Støtte "Livsglede for eldre" og lignende foreninger og tilrettelegge for frivillighet.
- Legge til rette for samhandling på tvers av generasjoner. Barnehager, skoler og eldreomsorg kan kulturtilpasses via samskaping av møteplasser.
- Støtte arbeidet for fysisk aktivitet i nærmiljøet for alle aldersgrupper.
- At det legges til rette for at eldre som bor på sykehjem o.l. kan ha jevnlig kontakt med dyr, samtidig som det tas hensyn til allergikere.
- Støtte omsorgslønn.
- Jobbe for økt lege- og sykepleier dekning på sykehjem. Øke kompetansen på medisinbruk hos eldre i sykehjem (geriatrik farmasøytisk kompetanse) – for å redusere overforbruk og uheldig polyfarmasi.
- Tilrettelegge for minst 50 prosent økologisk og kortreist mat til alle institusjoner i kommunen.
- Jobbe for prosjekt «demenslandsby».
- Samhandlingsplan mellom frivilligheten og eldreomsorgen.

8. FREMTIDENS GENERASJONER

Vi vil bygge opp solidaritet og samspill mellom den oppvoksende og den eldre generasjon. Vi har som et mål at alle innbyggere skal ha nær tilgang til sine dagligdagse behov. En nærscole der flest mulig barn kan gå eller sykle til skolen er både bra for folkehelsen, miljøet og lokalsamfunnet. Vi vil la barna leke, lære og utvikle seg i deres tempo. Vi mener det er viktig å verne om barns fritid. Miljøpartiet De Grønne ønsker større variasjon og mangfold i skolene våre, og vil gjøre det enklere for skolene å eksperimentere med undervisning utenfor klasserom og f.eks karakterfrie perioder i ungdomsskolen.

Vi vil jobbe for:

Barnehager

- Sikre at alle barn får barnehageplass i sitt nærområde, eller ved foreldrenes arbeidsplass.
- Legge til rette for giftfrie barnehager uten plast, og naturbaserte, plastfrie uteområder.
- Sørge for at 50 prosent av de ansatte i barnehagene skal være barnehagelærere.
- Arbeide for at ansatte i barnehagen har tilstrekkelig kompetanse om LBGTIQ+
- Private barnehager som mottar kommunal lånegaranti skal ha tariffavtale og pensjonsavtale.
- At alle barnehagene i kommunen, både private og kommunale, må være miljøsertifisert, og satse mer på økologisk, plantebasert og kortreist mat.
- Jobbe for bedre pedagogtetthet i barnehagene. og arbeide målrettet for bedre kjønnsbalanse i kommunale barnehager
- Innføre Grønt Flagg i alle kommunale og private barnehager.
- Barn i naturen - bli kjent med nærområder, øke fokuset på natur og friluftsliv i barnehager.
- Minske dokumentasjonspresset for de barnehageansatte.
- Ansatte må sikres kompetanseheving, spesielt ifht spesielle behov.
- Hjertesoner rundt barnehagene - bilfrie områder rundt barnehager. Og egne sykkelveier til barnehager, skoler og viktige samlingsteder for barn.
- Innføre søskenmoderasjon mellom barnehage og SFO.

Skolene

- Jobbe for å bevare alle lokalskolene.
- Støtte leirskoleopphold, skolehager og annen praktisk læring utenfor klasserommet.
- Gi skoleklasser med lærer gratis adgang på rutebusser mellom kl. 9 og kl. 14.
- Sikre gode relasjoner mellom lærere og elever ved å øke lærertettheten.
- Arbeide for flere miljøarbeidere og miljøterapeuter inn i skolen.
- Beholde barneskolen karakterfri. Legge til rette for forsøk i ungdomsskolen med færre karakterer, eller helt eller delvis karakterfri ungdomsskole.
- Forsøk med leksefrie skoler, eventuelt leksefrie perioder.
- Sørge for at første året på barneskolen brukes til lekbasert førskole. MDG ønsker ikke mer fleksibel skolestart i Arendal. Vi vil ikke at foreldre skal gruble på om ungen er «skolemoden», vi vil heller gjøre skolen «barnemoden».

- Legge til rette for alternative læringsformer, kreative fag og aktivitetsbasert undervisning på alle trinn, og ha fokus på opplæring om miljø og klima.
- Jobbe for å styrke opplæringen i og fokuset på psykisk helse, demokratisk deltakelse og kildekritikk i grunnskolen. Å sørge for at lærerne har kompetanse om sosiale medier og nettvett.
- Sørge for at alle grunnskoler har kantiner eller andre møteplasser hvor elever kan være sosiale og treffes på tvers av klassene.
- Økologisk, plantebasert, kortreist mat i skolen og i mat og helse-undervisning. Vi vil stimulere til at skolene skal ha opplæring i matdyrking, og dyrke egne grønnsaker til bruk i skolen.
- Jobbe for bedre skolegårder, med mye grøntområder, som inviterer til lek og uteskole.
- Å arbeide for at ansatte i skolen har tilstrekkelig kompetanse om LBGTIQ+. Videreføre *Uke 6* (seksualundervisning) på alle skoler i Arendalsregionen og sette stort fokus på samtykke i seksualundervisning.
- Bedre morsmålsopplæringen i skolen slik at unge innvandrere har større muligheter for flerspråklig utvikling og integrering. Blant annet er sang et viktig hjelpemiddel for dette.
- Ta vare på skolestarterne - gi dem en god start, fokus på å møte deres behov for lek, bevegelse og en god overgang.
- Sykling, trafiksikkerhet og lek er viktig, derfor er bilfrie skoleområder, såkalte "hjertesoner", også viktig. Fysisk aktivitet må inn som naturlig del av skolehverdagen.
- Sikre at barn får svømmeopplæring, og sette av tid i svømmehaller.
- Etablere et samarbeidsforum for alle som har med barn og ungdom å gjøre – skole, barnehage, idrettslag, foreninger, ungdomsklubber og andre
- Gratis utlånsbibliotek for utstyr, som f.eks. Ski eller lignende. Kan være lagt til skolen selv eller som en del av biblioteket
- Gratis skolemat i barneskolen, sikre barn et sunt måltid i løpet av skoledagen.
- Vi vil si nei til heldagsskolen.
- Sikre leksehjelp for alle barn.
- Gratis SFO/prismoderasjon for lavinntektsfamilier/Søskenmoderasjon mellom barnehage og SFO og sikre et godt SFO-tilbud også for barn med særskilte behov.
- Sikre at skolenes lærebøker reflekterer kjønns mangfold og forskjellige seksuelle tilhørigheter.
- Øke antall helsesøstre på skoler, og styrke samarbeidet mellom skolehelsetjenesten og helsevesenet for unge. Sikre tilgjengelig helsesøster på skoler hver dag. Øke kompetansen hos helsesøstre og skolepersonell vedrørende kjønnsidentitet og ulik kjønnsproblematikk.
- Øke kunnskapen om psykisk helse i skolen, både i læring og hos ansatte.
- Sikre tilgjengelige rådgivere i skolen.

Annet

- Opprette flere lærlingeplasser i kommunale virksomheter. og oppmuntre kommunale virksomheter til å ta inn flere ungdommer på sommerjobb.
- Utvide åpningstidene ved helsestasjon for ungdom.
- Sørge for at barn i kontakt med barnevernet får god omsorg ved å styrke det kommunale barnevernet med ressurser og bemanning nok til å kunne følge opp oppgavene sine med god nok tid og høy kvalitet.
- Vi vil at barnevernet skal prioritere å samarbeide med utvidet familie og nettverk for å ivareta utsatte barn og ungdommer.

9. GRØNN REGNBUEPOLITIKK

VÅRT REGNBUEPOLITISKE STÅSTED

For De Grønne står solidaritetsprinsippet sterkt, vi er solidariske med naturen og miljøet like mye som vi er solidariske med mennesker, i all sin mangfoldighet. Vi ønsker å utvide mulighetene for gode menneskeliv der vi har tid til hverandre, til kjærlighet og til seksuelle nytelser. Vi kaller vår politikk for regnbuepolitikk i stedet for skeiv politikk fordi vi ønsker oss bort fra en minoritets-majoritets-tenking der majoritetens normer er mer verdt. Vi tror at mennesker kan være dynamiske, både når det gjelder kjønnsstilling og seksualitet, og tror ikke at alle hører hjemme i en bås gjennom hele livet. Det må være en plass i samfunnet vårt for alle, uavhengig av seksuell tilhørighet.

SEKSUELL HELSE

MDG sitt ståsted er at vi ønsker at alle skal kunne ha en trygg, seksuell helse og er villige til å ta praten om det. Seksuell helse er ikke kun fravær av sykdom, og det handler om mye mer enn reproduksjon. Seksuell helse handler også om å få leve ut og utforske hvem man er og kan bli. Vi ønsker at alle skal kunne uttrykke sin kjønnsstilling, tiltrekning og seksuelle lyster uten fare for diskriminering, trakassering eller vold, så lenge seksualiteten ikke går på bekostning av andre. MDG anerkjenner at egne lyster og fantasier aldri har skadet noen, og at ingen seksuelle fantasier er straffbare i seg selv. Det er hvordan man velger å leve disse ut som eventuelt kan skade andre, og som må reguleres av loven.

Vi vil jobbe for:

- Bedre tilrettelegging for alle med funksjonsnedsettelse:
 - Hjelpemiddelsentralen må tilby et større mangfold av seksuelle hjelpemidler, som også passer for skeive. Det er viktig å tilrettelegge for et godt seksualliv også om man er alene.
- Det viktigste positive tiltak for å svare på utfordringene fra #metoo er å ansette (minst) en sexologisk rådgiver i hver kommune.
- En kommunesexolog vil både kunne sette i gang gode forebyggende og anti-diskriminerende tiltak i kommunene, drive folkeopplysning og kurs, samt være en rådgiver for alle profesjoner i kommunen som arbeider med mennesker.
- Helsesøstre eller lærere med videreutdanning i sexologi bør finnes på hver skole. Et eget kunnskapsløft gjeldende for seksuell rådgivning må til. Øke kvaliteten på seksualundervisningen i skolen, med stort fokus på samtykke, og trygg seksualitet.
- Inkludere eventyr som favner forskjellige kjønnsstillinger, seksuell legning og familietilhørighet i barnehager.

MANGFOLD

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sosiale tilbud for å bidra til god psykisk og seksuell helse er like viktig som politiske eller rene helsetilbud. Vi ønsker nye retningslinjer for dette mht støtte til organisasjoner med fokus på kjønns- og seksuelt mangfold.
- Alle kommuner må gå til innkjøp av regnbueflagg og flagge i solidaritet når det er Pride i fylket.
- Kjønnsnøytrale toaletter og garderobemuligheter.

- Tilrettelegge for at barn og voksne i kommunale institusjoner skal få lov å bli kalt det ønskede pronomen(han, hen eller hun), og få lov å ha det kjønnsuttrykket og navnet de føler seg tilfreds i.
- Innføre retningslinjer for alle kommunale virksomheter (og private som leverer offentlige tjenester) at alle skjema skal ha en tredje kjønnskategori.
- Tiltak og økonomisk støtte til organisasjoner/virksomheter som gir tilbud til trygt kjønns mangfold for alle.
- Opprette et kommunalt Råd for kjønns- og seksualitets mangfold.

10. GRØNN LIKESTILLING

De Grønne jobber for et samfunn der alle kan være seg selv, og der det legges til rette for at alle kan delta i samfunnet og i arbeidslivet. Fremdeles er det slik at hvilket land du kommer fra eller hvilket kjønn du har påvirker mulighetene i livet. Slik vil vi ikke ha det. Det er uakseptabelt at etnisitet, alder, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering eller funksjonsevne begrenser individets deltakelse, innflytelse og livskvalitet. Vi vil bekjempe alle former for diskriminering, og føre en normkritisk og feministisk politikk for å bygge ned frihetsberøvende maktstrukturer. I noen tilfeller er det nødvendig å gi positiv særbehandling for å oppnå større likestilling. I andre tilfeller kan bevissthet om diskriminering være nok for å sikre likebehandling. Prestasjonspress og urealistiske kroppsidealer utfordrer også mulighetene hver enkelt har til å være seg selv. De Grønne vil jobbe for å redusere forbruks- og reklamepress. Alle skal ha råderett over egen kropp, og uttrykke seg slik de selv ønsker.

Vi vil jobbe for:

- Det skal være en uttalt målsetting at innsatsen i skolen styrkes.
- Arendal kommune utarbeider en handlingsplan mot hets og sjikane
- Det satses på digital kompetanse og kritisk refleksjonsevne hos potensielt sårbare unge. Netthets og sjikane må inn i skolens kompetansemål og sees i sammenheng med kildekritikk.
- Det skal jobbes aktivt med oppfølging av kommunalt ansatte som utsettes for netthets på grunn av sin stilling.
- Arendal Kommune vedtar handlingsplan og retningslinjer for kommunalt ansatte som utsettes for hets.

Seksuelle overgrep og seksuell trakassering

#Metoo har vært en samfunnsrevolusjon. Kampanjen har satt fokus på et sår problem i det brede lag av samfunnet. Modige mennesker har stått frem med sine historier. Nå har politikerne et ansvar for å følge opp dette. Vi må i organisasjonsliv, arbeidsliv, privat og offentlig sektor iverksette konkrete tiltak for å forhindre sextrakassering.

Vi vil jobbe for:

- At undervisning om kjønn, kropp og seksualitet bør starte allerede i barnehagen, og være et årlig tema gjennom hele skolegangen, fokusere stort på info om samtykke.
- Spesialundervisningen bør styrkes og utbedres basert på en bredere forståelse av seksuell grensesetting samt kjønnsroller.
- Nettvett må bli en del av undervisning i alle skoler fra 1. trinn.
- Arendal Kommune må utarbeide en handlingsplan for å forebygge seksuell trakassering og overgrep, både blant ansatte og brukere av kommunale tjenester, særlig i skolene. Vold og overgrep mot barn er et stort folkehelseproblem. Konsekvensene av å bli utsatt er alvorlige, og for mange preger det resten av livet. Kommunen spiller en viktig rolle i å forebygge, hindre og avdekke vold og overgrep mot barn. Her er tre viktige saker:
 - Kommunen må sørge for at foreldreforberedende kurs og foreldreveiledning er tilgjengelig og kostnadsfritt for alle.

- Barn må vite hva vold og overgrep er, og hva som er lov og ikke lov. De som jobber med barn må ha handlingskompetanse til å se og handle når et barn blir utsatt.
- Hvis et barn blir utsatt for vold og overgrep, er det viktig at systemet fungerer. Tilbudet må være helhetlig, koordinert og på barnas premisser. Stine Sofie Senteret er et nasjonalt og gratis kurs- og mestringssenter for barn og unge som er utsatt for vold og overgrep. Arendal Kommune kan sørge for at flere familier får kjennskap til tilbudet og mulighet til å søke.

Vi vil jobbe for:

- Arendal Kommune gjennom å se og undersøke hvilke effekter budsjetter, forslag og reformer får for likestilling, finner ut hvilke tiltak som må til for å forandre skjevheter.
- Likestillingsmålene må få budsjettmessige konsekvenser, slik at ressurser fordeles mer rettferdig mellom menn og kvinner.

Psykisk helse etter abort

Kunnskap om psykiske og fysiske mulige plager etter abort bør inn i seksualundervisningen. Mer åpenhet om abort og følelser rundt abort vil kunne virke preventivt, men hjelper kvinner å føle seg trygge i en situasjon som potensielt føles utrygg.

- En kvinne som har vært gjennom en abort, skal i et møte med det offentlige helsevesenet tilbys oppfølgende samtale om mulige psykiske reaksjoner. Dette må løses lokalt, noen steder vil det passe at samtalen kan tilbys på helsestasjon, andre steder av fastlegen.
- Informasjon om at både fysiske og psykiske reaksjoner eller plager kan forekomme etter abort skal inn i den ordinære seksualundervisningen i skolen.
- Kommunen skal ha, enten gjennom interkommunalt samarbeid eller egen ansatt eller som del av en annen stilling i kommunen, en kommunepsykolog. Dette kan være et lavterskeltilbud blant annet for kvinner som har abortert.

Representativitet

Mangfold i ledelse, administrasjon, arbeidsplasser og alle steder der mennesker skal utrette noe, er en fordel. Mennesker av ulikt kjønn, med ulik bakgrunn, ulik religion og funksjonsevne vil kunne bidra med unike perspektiver men også unike fokus. Fremdeles er det slik at hvilket land du kommer fra eller hvilket kjønn du har påvirker mulighetene i livet. Slik vil vi ikke ha det. Det er uakseptabelt at etnisitet, alder, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering eller funksjonsevne begrenser individets deltakelse, innflytelse og livskvalitet. Det er MDGs oppfatning at en mangfoldig sammensetning er en styrke i alle sammenhenger der avgjørelser skal tas. Derfor mener MDG at Arendal kommune må ha følgende som mål:

Vi vil jobbe for:

- Arendal Kommunes bildebruk skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen slik at alle som bor her kan kjenne seg igjen i våre hjemmesider og annet materiell fra kommunen der bilder brukes. Det skal være en bevissthet rundt bildebruken slik at ikke bildebruken er med på å bekrefte stereotypier og fordommer.
- Arendal skal ha som mål at sammensetningen blant de ansatte skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen.

Tøybleietilskudd

Over 110 kommuner i Norge har etablert tilskuddsordning for kjøp av tøybleier. Bruk av tøybleier kan erstatte opptil 1 tonn engangsbleier pr. barn i løpet av bleieperioden. «Tøybleie-ordning» gjennomføres på ulike måter i kommuner og renovasjonsselskaper i Norge. En tilskuddsordning gjør det økonomisk lettere å teste ut tøybleier, og bidrar til kunnskap om alternativene til engangsbleier.

Vi vil jobbe for:

- Arendal Kommune ber avfallsselskapet i Arendal om at mulighet for etablering av «Tøybleieordning» gjennom avfallselskapet til eierkommunenenes småbarnsfamilier avklares i løpet av ny valgperiode.

11. KULTUR & IDRETT

Miljøpartiet De Grønne mener det er en viktig rettighet å kunne uttrykke og engasjere seg i kulturlivet. Kultur betyr å dyrke eller skape. Det handler om menneskelig aktivitet i samfunnet, det handler om livskvalitet. Mangfold, frivillighet, tilgjengelighet og uavhengighet er viktige bein kulturen må stå på. Kunst må kunne skapes og oppleves i hele landet. Ulike kunstuttrykk skal være tilgjengelige. De Grønne vil styrke ordninger spesielt rettet mot grupper som ikke oppsøker kunst og kultur til vanlig. Vi vil sørge for god infrastruktur og videreutvikle mangfoldet av kunst og kultur lokalt.

Vi vil jobbe for:

- Støtte festivaler og arrangementer gjennom hele året og sette miljøkrav som gjenbruksløsninger, økologisk matservering og kollektive transportløsninger,
- Støtte tiltak som gjør kunst, musikk, dans, drama og andre uttrykksformer tilgjengelig både for opplevelse og aktiv deltakelse i gode og tilpassede lokaler og ute i gatene.
- Bruke musikktimer aktivt, f.eks. i samarbeid med korps, kulturskole og bandverksted.
- Støtte et godt og variert kulturskoletilbud.
- Styrke og utvikle det internasjonale kultursamarbeidet og kulturutveksling.
- Verne Munkehaugen og andre viktige bygg som en del av kulturarven vår.
- Støtte opp om og videreutvikle frivillighetsentralene i kommunen.
- At foreninger og annet frivillig arbeid så langt det lar seg gjøre skal tilbys gratis lokaler, for eksempel gjennom lån av klasserom eller andre passende lokaler.
- Ivareta kulturelt mangfold ved aktive tiltak for innvandrere.
- Prioritere barne- og ungdomsidrett, og breddeidrett.
- Stimulere til ikke-organisert idretts- og kulturvirksomhet som parkour o.l.
- Legge til rette for lek, spill og aktiviteter for både barn og voksne i parker og torg.
- Arendal kommune må tilrettelegge for arenaer for dataspilling og e-sport.
- Arendal skal ta initiativ til å være vertskap for et større regionalt og etter hvert nasjonalt e-sportsarrangement.
- Det offentlige skal øke kunnskapen om dataspill i barnevern – og sosialtjenesten, og i lærerutdanningen.
- Satse på flere seniorklubber på kvinnesiden som fører til flere lokale profiler som kan være forbilder for kommende talenter.
- Gi muligheter for at flere private sponsorer kan støtte med midler for å gi flere spillere tilgang til profflivet i kvinnefotballen. Dette kan øke motivasjonen til flere unge kvinnelige spillere til å satse fullt ut i fotballen.
- Arendal kommune må tilrettelegge miljøvennlige baner for spill og treninger.

12. MANGFOLD OG INTEGRERING

Verden er blitt mindre. Folk av forskjellige nasjonaliteter har stadig mer med hverandre å gjøre. Utfordringen ligger i å få til en best mulig inngang til vårt samfunn. Berikelsen ligger i nye ressurser, tanker og bekjentskaper. Miljøpartiet De Grønne mener at vi skal ta imot de som kommer, og vise dem den gjestfriheten Sørlandet er berømt for. Plass har vi nok av.

Et flerkulturelt Samfunn

Vi vil jobbe for:

- Ta imot de mest sårbare av flyktningene fra Midtøsten og resten av verden og gi dem trygghet og hjelp i et nytt hjemland.
- Gjøre en innsats for at flyktninger i mottak har tilgang til meningsfulle aktiviteter.
- Støtte frivillige grupper som gir innføring i det norske samfunnet. Spesielt vil allerede bosatte innvandrere være en stor ressurs for integreringsarbeidet.
- Finne felles møteplasser gjennom idrett, kultur, friluftsliv, dugnader og arrangementer. Mat er en god anledning til å bli kjent med folk og kulturer, internasjonal kafe og lignende bør løftes fram.
- Bruke kysten og fiskemulighetene som et aktivt integreringstiltak for flyktninger.
- Kommunen må gå i dialog med næringslivet for å gi innvandrere mulighet til lærlingplasser og arbeidserfaring, og trekke fram og lære av erfaringer fra vellykket arbeidsintegrering. Det er vanskelig å få innpass i arbeidslivet med et uvanlig navn.
- Sikre alle livssynsamfunn like vilkår, blant annet gjennom livssynsnøytrale seremonilokaler.

Sammen i verden (internasjonal lokalpolitikk):

Arendal er en liten grønn flekk ved havet i en stor verden. I en globalisert verden er våre liv innvevd i verdens liv, og våre valg påvirker medmennesker og miljø – ikke bare lokalt, men globalt. MDG vil jobbe for internasjonal solidaritet i kommunepolitikken.

Vi vil jobbe for:

- Trekke kommunale penger ut av fossil energi(kull, olje og gass). Dette gjelder også for Arendal kommunale pensjonskasse.
- At Arendal skal bosette minst så mange flyktninger som staten anmoder om. Regjeringen bør samarbeide med EU for å løse krisen i flyktingleirene i Europa. Vi er villige til å ta vår del av den store dugnaden.
- Bygge og styrke inkluderende møteplasser i nært samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Jobbe for at Arendal skal bli en fairtrade kommune og ikke en skatteparadis sone.
- Tilslutte Arendal til "ICAN cities appeal" mot atomvåpen.
- Videreføre og styrke arbeidet for likestilling, inkludering og mangfold, som en gjennomgående tilnærming for kommunen som samfunnsutvikler, arbeidsgiver og tjenesteyter. Arendal skal være en by for alle.

Dette er bare noe av det vi ønsker å jobbe for i Arendal Kommune.

Takk for oppmerksomheten!

ARENDA MDG'S

LISTE FOR KOMMUNEVALGET 2019

miljøpartiet
de grønne

arendal

1. JENS ALDO CARRIZO NILSEN*
2. MARTINE ALISE KVAM*
3. SILJE VANESSA SAMUELSEN*
4. STIAN SPANNE IVERSEN
5. BJØRG FOSSLI
6. JENNY ROSE BENGTSON
7. REBEKKA LUNDSTRØM
8. EDVARD LEIROS
9. TROND GUNNAR HANSEN
10. JOHN-THOMAS MICHELET
11. RUDOLF FRANCISCUS SNEEK
12. ANNA MARIA KOLASA
13. VIDAR S. ØY
14. SVEN AAKE BJØRKE
15. TONJE FØLLING VALENZUELA

*Topp tre er kumulert.